

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond

O trebuință a timpului.

Sibiu, 30 Novembre n.

Una din problemele cele mai însemnate pe cari nu a le îndeplini preoții și învățătorii noștri, este priveghierea neîncetată, ca poporul întră actualele împrejurări, când dușmani interni și externi caută să l seducă, să țină cu tărie la așezămintele bisericești noastre drept-credincioase, la frumosele datine religioase, și naționale rămase nouă scumpă moștenire de la înaintașii noștri, și la organizațiunea actuală a bisericești noastre, câștigată cu cruntă sudore de bărbații providențiali trimiși nouă de Dumnezeu.

Datorința noastră a tuturor, cari stăm în serviciul bisericești și școlii, să fie: o conlucrare armonică pentru ridicarea și înaintarea poporului nostru la bunăstare și fericire vremelnică și vecinică în și prin biserică; ear' sufletul și puterea, carea dă viață și tărie organismului nostru bisericesc național, este simțul și inima fraților și împreună lucrătorilor de a escala prin fapte demne întru înaintarea afacerilor comune și cauzelor mari ale bisericești Domnului, și prin această întru înaintarea și prosperarea poporului nostru credincios.

Suntem mulți, suntem toți chemați a ne da tributul nostru de lucru și de jertfă în agrul cel sfânt al Domnului. Întră cei dintâi însă, cărora încredințată le este sôrtea poporului nostru și cari vin în imediat contact cu el, sunt învățătorii și preoții noștri.

Și este natural, că cu cât este timpul prin care trecem mai nefavorabil dezvoltării religioase și traiului creștinesc al poporului, cu atât trebuie să ne ocupăm mai mult de a crește tinerele generațiuni în spiritul bisericești noastre ortodoxe naționale, și a desvolta în popor simțul de a se alipi tot mai tare de biserică sa strămoșească și de instituțiunile ei.

Prin școlile noastre vom satisface acestei datorințe dacă vom pune tot mai mare pond pe educațiunea religioasă a generațiunilor viitoare, și dacă instrucțiunea, învățământul îl vom privi nu de scop, ci de mijloc pentru dezvoltarea și întărirea sentimentului și pentru formarea caracterului religios-moral al elevilor.

Satisfăcând școla acestei necesități, biserică chemată este să continue și să perfecționeze opul început de ea. Ear' această o va pute face preotul prin administrarea corectă a cultului public dumnezeesc, prin lăfșirea cuvântului lui Dumnezeu, prin predici și prin un adevărat tact pastoral.

Prin amvon și prin cultul public dumnezeesc să creăm o adevărată școlă pentru popor, în carea să aibă deplină mângăiere în necazurile și greutățile sale zilnice, și să afe necesara hrană spirituală pentru a se pute singur apăra și păzi de doctrinele false, cari se răspândesc, și să pôtă trăi în deplină și neconturbată disciplină creștinescă.

Cel mai bun izolator contra doctrinelor false, sunt păstrarea cu rigore a datinilor religioase rămase din bătrâni, și păstrate cu sfințenie din generațiune în generațiune, prin cari dăm expresiune credinței noastre. Aceste da-

tine păstrate și cultivate cu atâta sfințenie de bătrâni noștri în timpurile cele grele ale trecutului, au exerciat o influință din cele mai binefăcătoare asupra vieții religioase-morale a poporului nostru. Au fost scut de apărare în contra multelor ispite și valuri ale trecutului și în același timp au fost viață și izvor de viață pentru poporul nostru; ear' ațtazi sunt mijlocul cel mai puternic pentru întărirea și înaintarea credinței în popor.

Datorința avem deci, ca prin școlă, prin biserică, prin predică, prin săvârșirea cultului dumnezeesc, prin ținerea cu rigore la datinile sale religioase și naționale să l întărim în credința în Dumnezeu, să-i inspirăm faptul îndurării nemărginite a Lui față de nêmul omenesc, ca astfel să pôtă trăi o viață adevărat creștinescă.

Partidul lui Bánffy.

Cluj, 24 Novembre 1903.

La cele ce vi-am scris despre decursul adunării de constituire a noului partid liberal disident, mai adaug câteva cuvinte.

La realizarea scopului suprem al partidului: întemeierea statului unitar național-magiar, au să mai contribuie următoarele puncte din program: Crearea unei societăți magiare (se înțelege șoviniste), mari și puternice;

crearea unui puternic corp de funcționari magiari, bine dotați (pe spatele noastre); colonizarea intensivă a Magiilor în ținuturile naționalităților, dar' nu în condițiile de până acum.

Azi colonistii prea sunt încărecați cu poveri (?), din care cauză coloniile nu progresază.

Vorbirea lui Bánffy n'a avut efectul trimbițat de ziarele magiare. Mulți dintră asistenți — kossuthisti — veniseră din curiozitate.

Ca formă și predare a fost pe deplin pusă în umbră de discursul Drului Apáthy.

Din punct de vedere al conținutului a fost un extras din cartea sa intitulată: „Magyar nemzetiségi politika” și din articollii de ziaru.

Cestiunile le-a atins numai în liniamente generale. În detalii n'a intrat.

Lunea însă de detalii era curiosă. Voia să cunoască mijlocele, cari să i asigure succesul acțiunii.

Argumentația puțină cât a fost — slabă. Bánffy știa una, una și bună: „Egységes magyar nemzet i állam” și „magyar nemzet i szempontból”. Cu cuvintele acestea stereotipe își începea și termina mai fie-care frază.

Erau apoi doi indiviți, după înfățișare cel puțin din nêmul lui Israil, cari par'că aveau anume rolul să provoče aplause.

Nenimerit fû tonul cam confidențial și de binevoitor al Coronei. Încătrău să-și și îndrepte Corona și dinastia ochii, se întrăbă cu glas duios? Germanii, Slavii și Românii pot gravita în afară. Magiarii singuri trebuie să trăiescă și să móră pe pământul patriei. Magiarii singuri și statul unitar național-magiar ofer dinastiei scut și siguranță.

Bánffy simția contrazicerea în vorbele sale de azi și faptele de pe timpul când conducea afacerile statului în calitate de president al consiliului de ministri.

Dar' atunci alta era situația țerii și nici n'au fost puse de altfel obiectele din cestiune la ordinea zilei. Apoi și el a avut timp să

se mai coccă în 4 ani și jumătate (Bánffy o spune).

De câte-ori amintea de mărirea trecută, o făcea cu un accent de duiosie. Vai bine s'ar mai simți și azi în fotoliul de ministru. Dorul de a se mai vedé odată ministru pare a și fi adevăratul motiv, că s'a convins atât de mult de necesitatea întemeierii unui nou partid, care stând pe baza (falsificată) a pactului de la 1867, să fie capabil a lua la timpul seu frânele guvernului.

Referitor la raportul întră Bánffy ca șef, și întră bărbați marcați ai noiei grupări, sunt caracteristice espunerile Drului Apáthy. „Nu te urmărm orbește”. „Te urmărm cu încredere, dar' și înarmați cu ochian bun, cu ajutoriul căruia să putem observa din depărtare... turnul bisericești Sf. Ștefan din Viena”.

Încrederea nu prea e de acățare. Bánffy e mai mult ștrohmann. Pistory, decanul facultății iuridice vorbește de armata de curuți, ce de mult s'a format, căreia însă i-a lipsit comandantul.

Bánffy nu e deci nici inițiatorul noului partid.

Lui Bánffy și noului partid disident nu le putem procoi un viitoru prea strălucit, dacă ne facem sêmă cu programul și șeul partidului. Partid liberal (?) stând pe baza falsificată a pactului de la 1867 și luând în programul său mai tôte punctele esențiale ale îndepedistilor — în frunte cu baronul Bánffy, omul sistemelor de volnicie.

Ori care ar fi în fine genașea noului partid, ori-cari i-ar fi prospectele în viitoru, una e sfântă: noi trebuie să veghiem, ca să nu se întărescă pe spatele noastre, să nu-și realizeze planul de a ne nimici cu soldați recrutați în cercurile românești.

M.

Din dietă. Prevederea rapôrțelor telegrafice de J. n după amiază, că ședința va dura până nôtepa târziu, pentru ziua de Joi nu s'a adevărit, terminându-se ședința la 3 $\frac{1}{2}$ după amiază. Cu atât mai puternic s'a deslășit însă anarchia în ședințele următoare, în cari obstructionistii „au furat timpul” (cum zice „Magyar Szó”) obstructând autenticarea procesului verbal, așa că nici Vineri nici Sâmbăta dieta nu a putut pertracta în merit nimic, de și Vineri ședința a durat până la ora 6 $\frac{1}{2}$, ear' Sâmbăta până la ora 7 $\frac{1}{2}$ sêra.

Pentru ședința de azi, atât pentru cea din 'nainte de amiază, cât și pentru cea de după amiază, ar fi la ordinea zilei pertractarea proiectului de recrutare.

Deputații sași — guvernamentali. În o ședință ținută la sfêșitul săptămânii trecute comitetul central electoral al Sașilor a hotărît, ca deputații dietali sași să între în partidul guvernamental.

Delegațiunile. Cum se raportază din izvor semioficios, ședințele dinainte de crăciun ale delegațiunilor, convocate pe 15 Decembre, vor fi de scurtă durată, deore-ce guvernul comun de astădată se va restringe numai la cererea unei indemnșări budgetare pe timp de trei luni.

Dacă după rezolvirea acestui obiect va mai rămâné timp, subcomisiunea pentru afacerile esterne va resolvi pe baza esposeului ministrului de esterne budgetul acestui ministeriu.

Că după anul nou când se vor întruni pentru a lua budgetul la desbatere meritorică? — depinde de la dezvoltarea ulterioară a evenimentelor.

Sfințirea școlii din Seliște.

b) discursul festiv, rostit de directorul școlar D. Lăpădatu.

Escelența Vostră! Inaltpreasfințite Părinte!

Mărită adunare!

„Astfel ajută Dumnezeu unde este cuget bun și unde puterile se știu întrebunța cu șcumpătate și înțelepciune.”

Metropolitul Andreiu Șaguna.

Falnic s'a înălțat pomposul nostru edificiu școlar.

În splendore sêrbătorească strălucesc păreții lui.

Toți îl privim cu drag, îl privim cu o mândrie și mulțămire sufletescă.

Splendore sêrbătorească se manifestază și strălucesc și pe fețele noastre ale tuturor.

Acésta splendore sêrbătorească isvorește din mulțămirea sufletescă, ce o simțim când vedem adus la desevêșire acest palat al culturii și științei.

În inimile noastre s'a sălășluit azi acea mulțămire sufletescă, ce o simte ori-care familie atunci, când în locul unei locuințe modeste și-a ridicat una mai bună, mai durabilă, în carea să se adăpostescă și să și afe mulțămire trupescă și sufletescă pe viitoru, pentru mulți ani membrii ei, din nêm în nêm.

Fruntașa și pân'acum de Dumnezeu binecuvântata familie, parochia gr. or. română Seliște, zidirea școlii sale, odinioară modestă, după cerințele timpului o a tot ajustat, o a tot mărit și astfel a adus'o în starea pomposă de azi, care zidire, după-ce prin binecuvântarea Inaltpreasfințitei Sale și prin rugăciunile preoților a implorat asupra ei sfințirea și darul lui Dumnezeu, o predă azi nobilei și măreței sale destinațiuni, ca în ea fiii sei din nêm în nêm să și afe adăpost duhovnicesc, mulțămire sufletescă, și să crească în învățături folositoare și în frica Domnului.

Școla noastră poporală (primară) confesională, susținută de biserică, are misiunea să crească pe fiii ei în spiritul și în învățăturile bisericești noastre ortodoxe răsăritene; să desvolte în ei tăria și statornicia în credința noastră strămoșească; să le presinte tipuri și caractere morale din istoria generală și din cea națională bisericească, pentru-ca astfel să crească din ei creștini buni și adevărați.

Are misiunea să le desvolte sentimentul de stimă și iubire față de tôte celelalte naționalități și confesiuni, cu cari suntem rânduși să locuim în patria noastră, prezentându-le modele din istoria patriei și cea universală, cari au fost călăuzite în viața lor de astfel de sentimente.

Are misiunea să crească cetățeni bravi, înțelepți și practici, stăruiind astfel la răspândirea culturii și bunăstării morale și materiale a poporului din loc și jur.

Are mai presus de tôte misiunea de a educa, a face din elevi ômeni onesti, prin aceea că desvolte în ei judecata morală, deprinzându-i a practica binele și a se feri de rău.

Are misiunea a preda învățământul în limbă frumoasă, curată și alêsă, prezentându-l amêsurat etății și gradului lor de dezvoltare, produse literare alese, în cari să audă și să simtă frumșeta și farmecul limbii materne.

Se vor introduce conform legii, în mod ușor și practic, în însușirea și conversarea limbii statului, desvoltându-li-se interesul practic față de ea.

Și se vor presenta frumșețile și bogățiile patriei noastre, desvoltându-li-se iubirea de patrie.

Și se vor face cunoscute și frumșele și bogățiile altor țeri avute și înaintate, ca astfel să se nască în ei interesul și rîvna de progres în cele culturale, economice, industriale și comerciale.

Și se fac cunoscute drepturile și datorințele cetățenești și bisericești, ce le vor avea când vor fi mari, ear' fetițelor drepturile și datorințele ce le vor avea ca soții și mame.

Și se prezintă natura în splendoarea și puternicia lui Dumnezeu, cum și interesul și folosul practic al corpurilor și fenomenelor ei.

Și se dau dexterități tehnice și practice, cari să le cultive spiritul, să le nobilizeze inima și să le abilitize și întărească corpul.

Iată în scurt rostul școliei. Măreț program! — Nobilă misiune!

Dar' credincioșii acestei parohii au ridicat aceste școle, ale sale dintru ale sale, i-au dat acest trup frumos și sănătos; a noastră chiamare este, a corpului didactic, să i dăm suflet, să i dăm viață, altcum frumosul și splendidul ei trup va rămâne rece, fără viață.

În această zi memorabilă pentru noi, de la acest loc de cinste, în fața acestei mărețe adunări fac, iubitorilor colegi, în numele meu și al vostru sărbătorită declarare:

Vom stăruî în lucrarea noastră să vă dăm probe, să vă convingem, că numai iubirea sfântă ce o avem către oficiul nostru, către cauza școlară, către tinerimea încredințată nouă, ne-a făcut să rîvnim și să persistăm în chiamarea noastră. Acea iubire, care ne va conduce până la lăpădarea de sine, pentru binele altuia. Și acest altul: mîdițele fragede, nevinovate, viitorul nămolului și al patriei, în cel mai adevărat înțeles al cuvîntului vrednice sunt a se face părtașe de această iubire și lăpădare de sine.

În lucrarea noastră vom avea de apurarea călăuz simțului de datorință, care să ne îndemne, ca chiamări noastre, căreia de bunăvoie ne-am dedicat, să i punem la dispoziție cele mai bune puteri ale noastre, ca ei să-i subordonăm toate celelalte interese mici, personale sau materiale, ca nu chiamarea noastră să ne fie spre povară, ci noi să fim credincioșii ei slugitori.

Vom lucra neîntrerupt și cu stăruință la cultivarea noastră ulterioară intelectuală și la perfecționarea în ale chiamării noastre speciale, ca astfel să aducem în proporție și armonie spiritul cu trupul școliei noastre, în trupul acestei școle să domnescă spiritul ce l' doresc întemeietorii ei.

Multe greutăți vom întâmpina în lucrarea noastră, multă lăpădare de sine se va cere de la noi în viitoru, mai multă de cât în trecut, dar' greutatea nu ne vor descuragia, lăpădarea de sine nu ne va căde greu, pentru că istoria ne probază că: la nici un popor, în nici un timp, sub nici o împrejurare, lucruri mari, frumoase, nobile, n'au fost rezultatul unei lucrări egoiste, ci al unei lucrări făcute cu lăpădare de sine. Să luăm un exemplu de la noi. Noi sînșteni n'am fi astăzi ce suntem, fără lăpădarea de sine a înaintașilor noștri, fără jertele moșilor și părinților noștri aduse pe altarul acestui institut cultural, al bisericii și al celorlalte instituțiuni bune și folositoare, pe cari le avem moștenite sfînta de la ei în comuna noastră, și urmașii noștri avînd dreptul a se bucura de o sorte și mai bună, aceea nu o vor ajunge, dacă noi cei de azi și următorii noștri nu vom aduce aceleași jertfe, pe cari le-au adus înaintașii noștri, și nu vom fi cu lăpădarea de sine în lucrarea noastră, cum au fost ei.

Dacă din vechime a trăit și trăiește și azi aici un popor moral și vrednic; dacă înure aceste deuri și pe aceste locuri stîncose și pădurețe s'a desvoltat această comună mare puternică și fruntașă; și dacă din simplită pastorii de odimora ai acestei comune, cari cutreerău cu turmele lor coborîșurile Carpaților sud-ostice și câmpurile mai multor țeri, s'au desvoltat economi, meseriași, industriași și neguțători vrednici aici și răspândiți în toate părțile, în și afară de patria noastră; această este a se atribui vredniciei și jertfelor înaintașilor noștri înțelepți și prevădători, cari au ridicat aceste școle, în cari fiii lor să-și lumineze mințile și să-și cultive inimile, ca astfel să devină mai destoinici, mai ageri în viața practică.

Dacă generațiunile următoare, credincioșii acestei parohii, vor aduce aceleași jertfe, dacă inimile lor se vor încălzi în măsura în care s'au încălzit și s'au jertfit înaintașii noștri

și cei de azi, pentru acest institut, atunci porațiunea de aici și în viitoru, ca și în trecut, va progresa în cultură și bunăstare.

De la ei pildă vie să luăm întru ajutorarea și sprijinirea școliei, acestui isvor dătător de viață.

Ori-care bun creștin, cu sentimente de recunoștință, atunci când își sfințește o casă nouă, ca să între în ea, nu poate să treacă cu vederea și să nu își aducă aminte de cel-ce a pus mai întâiu parul acolo, de moșii și strămoșii de la cari o moștenește.

În aceste momente solemne ni-se revocă în memorie acei fruntași cari în cursul anilor 1821, 1859, 1871/2, 1887/8 și 1902/3 au jertfit, au ostenit, ni-a creat și ni-a lăsat sfîntă moștenire această zidire de școlă, cu întocmirile și organizarea ei, așezată în acest loc liniștit, provădută cu cele de lipsă, asigurată de present și cu frumoșe prospecte în viitoru.

Mulți dintră bătrînii mari de inimi, curăți în moravuri, cu rîvnă de înaintare și cu spirit de prevedere, cari au ostenit și au jertfit pentru școlă, azi își dorm în liniște somnul de veci, ear' noi, îndemnați de sentimentul de pietate și recunoștință, le pomemim numele cu evlavie.

Prinos de recunoștință și vecinică pomemire aducem și vom aduce tuturor donatorilor, cari și-au dat obolul lor pentru ridicarea și susținerea acestor școle.

Intră donatori suntem fericți să vedem strălucind numele Marelui arhiepiscop și metropolit Andreiu, cu cea mai mare fundațiune.

Alături cu numele Marelui arhiepiscop Andreiu vor fi pomemite numele tuturor donatorilor, la chramul și în analele școliei.

Alături cu figura imponentă a marelui arhiepiscop, vor împodobii figurile tuturor donatorilor, mai considerabili, păreții acestei sale festive și albumul donatorilor școliei noastre.

Prinos de recunoștință aducem ctitorilor și altora, cari ca presidenți sau membri ai comitetului parochial au binemeritat pentru școlă.

Prinos de recunoștință aducem pleiadei de dascăli, cari au fost în serviciul școliei noastre și au muncit muncă cinstită pe catedra ei — și ca să exprim aceste prinose de recunoștință, din adîncul inimei mele, nu găsesc cuvinte mai alese de cât cele din clasică rugăciune isvorită din o inimă idealistă:

„Dîmne! Tu, care ești stăpîn al vremurilor nemăsurate, Tu, care cu înțelepciunea Ta fără seamăn ocîrmuești destinele robilor tîi de pe pămînt, Tu, care dreptilor dréptă răsplată dai în cerésca Ta împărăție, Tu, care cu sfînta Ta dréptă ai ocrotit până azi școlă această ridicată întru răspîndirea luminii, care de la Tine precede, Tu, care înțelepții călăuzi și muncitori i-ai dat în restimp de 80 de ani: Dîmne! nu îți întoroe fața Ta sfîntă de la noi, ci ocîrmuește și mai departe destinele acestor școle cu sfînta și prea cinstita dréptă Ta, — deschide Dîmne porțile vecinicii pentru viitorul acestor școle, ear' pe dreptii, cari au binemeritat pentru ele, împărtășește-i Dîmne de cerésca Ta împărăție. Căpetenilor de azi și celor viitoare ale școliei dăruoește-le înțelepciune, putere și duh din Prea Sfînt duhul Tîu, pentru ca în césul când ne vei chiama de la locul, unde ne ai așezat, sufletul nostru credincios în liniște și cu pace să se înalțe la eterna lumină, ștînd că idealul pentru care am muncit pe pămînt: Acest templu de cultură va preamări în vécure prin strălucirea sa vie, Prea Sfînt Numele Tîu! Amin.”

c) Discursul de încheiere, rostit de protopresbiterul Dr. I. Storoia.

Escelența Vostră!

Preaon. și Preast. óspeli!

Iubiți Parochieni!

La 25 Iulie a. tr. am fost învredniciți a pune pétra fundamentală la acest pompos edificiu. Cu ajutorul lui Dumnezeu iată-l azi terminat. Imbrăcat în strălucita haină de botez prin binecuvîntarea Înaltpreasfințitului nostru arhiepiscop și metropolit, cu ziua de azi se predă scopului înalt, pentru care a fost ridicat. Atotputernicul Dumnezeu ni-a ajutat a l' termina, pîzînd pe cei-ce au lucrat la el de la prima săpătură până la terminare, de orice primejdie și nenorocire. Ear' azi trimisu-ni-a printră strălucitele raze ale sórelui și line

picături de plóie, cei doi factori, cari condiționează viața în această lume, întărindu-ne astfel în credință și nădejde, ce pururea o am avut, că el în bunătatea sa nemărginită, fără hotar va revărsa razele darului seu divin asupra odorului nostru iubit, asupra școliei noastre.

„Azi s'a făcut mîntuirea casei acesteia“, a zis Mîntuitorul aflîndu-se în casa lui Zacheiu. Și a zis această nu dór' fiindcă Zacheiu și-ar fi înoit zidurile casei sale, ci fiindcă își înoiese inima sa și și-o făcu se disponibilă pentru învățăturile mîntuitorului, pentru mîntuire.

Și noi parochienii acestei comune, înoini-ni-am inimile noastre, vîdînd că edificiul vechiu, moștenit de la înaintașii noștri, a devenit prea strîmt prin urmare neapt a mai coréspunde pe deplin scopului, și unindu-ne în cugete și simțiri, datu-ni am mîna cei de acasă cu cei din depărtare, ca împreună cu frații din depărtare să ne înoinim și să ne lărgim școlă menită a face disponibilă inima tineretului nostru pentru învățăturile mîntuitorului, pentru cultură. Școlă noastră nu s'a făcut la poruncă, ci în urma entuziasmului și rîvnei tuturor parochienilor de a crea pentru tineretul lor un institut de creștere conform recerînțelor timpului și scopului înalt al educațiunei. Școlă noastră așezatu-s'a deci nu numai pe pîtră, ci în deosebi pe unirea în cugete și în simțiri pentru un scop ideal. Ear' unde inimile și mîinile se însoțesc la crearea de instituțiuni, menite a răspîndi lumina, chiamate a pregăti împărăția ceriurilor în viitoarele generațiuni, acolo darul și ajutorul lui Dumnezeu și prin el adevărata fericire a poporului nu va lipsi.

Cu drept cuvînt putem dar' în acest moment festiv și noi să zicem: „Astăzi s'a făcut mîntuirea casei acesteia“, pentru-că înoinu-ne inimile, entuziasmîndu-ne pentru un scop ideal, cu tótă plîngerea asupra timpurilor grele, învrednicitu-ne a Atotputernicul din belșug de darul și ajutorul seu.

Veniți dar', iubiți copii, pentru cari am ridicat acest Sion, veniți iubiți învățători, cari cu atîta sete ați așteptat un teren mai princiós pentru lucrarea zelósă, veniți iubiți parochieni, cari cu atîta dragoste ați contribuit la ridicarea acestui altariu pentru tinerele vóstre odrasle, ca împreună cu Înaltpreasfințitul și bunul nostru arhiepiscop și metropolit și cu preastimații óspeți, cari s'au asociat bucuriei noastre, să ridicăm cu psalmistul cîntări de laudă și mulțămire. Simțiminte de laudă și mulțămire copleșesc inima noastră privind acest edificiu pompos, dîndu-ne sémă de menirea lui și ridicându-ne apoi ochii spre Dumnezeu, isvorul tuturor bunătăților.

Lucă de vre-o câțiva ani s'a observat, că edificiul nostru nu mai poate cuprinde în tré zidurile sale tineretului dornic de lumină. Pe cât ne umplea de bucurie numărul tot mai mare de copilași, pe atît de mult se furia în inimile noastre grija, de unde și cu ce vom pute face un nou edificiu. Simțul de jertfă pentru biserică și școlă al strămoșilor noștri, prevederea celor cari au condus această comună în trecut, iubirea și dragostea vóstră față de adevărata fericire a tineretului nostru alungat au grija noastră și a ridicat acest pompos edificiu, care așezat în mijlocul comunei, se ridică împreună cu biserică mult preste celelalte edificii, și care prin măreția și frumșetea sa timp îndelungat va fi un document vedit pentru dorul vostru de înaintare. Privind această pomposă școlă, iubiți parochieni, puteți fi mândri și mulțămiți că ați creat prin dragostea vóstră un monument, care pururea va rămâne în ochii fiilor noștri o pildă vie pentru ce au și ei să se încălădescă și însușească în viața lor. Pentru-că nu poate să existe plăcere mai nobilă, mai frumoasă, de cât a crea instituțiuni de binefacere și luminare pentru semenii sei. Aceste sunt comorile adevărate, cari nu se pierd, moliile nu le mîncă, furii nu le fură, ci revărsînd binefacerile lor neîntrerupt asupra viitoarelor generațiuni, se sapă adînc în inimile acestora și se scriu în cartea vieții cu litere de aur. Primiți dar' toți, cari ați contribuit cu dinariul vostru la acest monument al culturii noastre, cuvintele creștinești modeste „Dzeu să priméscă“, și bucurați-vă de rodul jertfei vóstre.

Ear' voi, iubiți învățători, întrați cu tinerele noastre odrasle în altariul culturii ce iubirea noastră l'a ridicat. Cu zel înoinit, cu entuziasm adevăraților educători inspirați

tineretul încredințat voue pentru scopul înalt al școliei. Să aveți pururea înaintea ochilor vostri adevărul, că după biserică cel mai sfînt loc este școlă, care are să fie altariul tineretului, la care să priméscă jertfă convenită pentru întărirea inimei și pentru desvoltarea sufletului lor spre ce e bun, frumos și plăcut lui Dumnezeu. Acest scop, pe care directorul vostru în cuvîntul seu cu pricepere l'a accentuat, este și scopul pentru care cu jertfe am ridicat acest edificiu. Bucuria ce o avem, vîdînd această școlă terminată, dar' și bucuria vóstră, desevérsită va fi, când vom vedé, că jertfa adusă de voi pe acest altariu va încolți în inimile tineretului și l' va predispuce spre ce e bun, frumos și plăcut înaintea lui Dumnezeu; când vom vedé, că școlă noastră, ca în trecut, va da și în viitoru fii folositori bisericii, nămolului și patriei.

Sarcina noastră este grea cu deosebire în timpul de față, când se cer o mulțime de lucruri de la școlă populară, când curente puțin favorabile adevăratei educațiuni tind a și căștiga influința asupra ei. Sarcina această însă făcută cu drag, făcută din convingerea, că sfîntă țintă urmăriți, se va ușura, Atotputernicul Dumnezeu precum nu ni-a lipsit până acum, nu v'e va lipsi nici pe voi de ajutorul preafnalt, fără de care omul nimic nu poate face.

Sarcina această căuta-va, despre această sunt sigur, a vi-o ușura și organul căruia după organizația bisericii noastre fi vine frumoșă datorință întră multe alte datorințe bisericești, a îngrijii de prosperarea și înaintarea școliei. Acest organ, comitetul parochial, care cu deosebită rîvnă a lucrat la realizarea acestui edificiu, tot cu aceeași rîvnă îngrijii-va și în viitoru pentru susținerea lui conform recerînțelor timpului. Pentru-că știut este, că o școlă, fie ea în present ajustată cu tóte recerînțele, fie ea pusă în cele mai princióse condițiuni, se poate susține în aceste și în viitoru numai dacă cei chiamăți perpetuu vor purta grije de ea și de trebuințele ei, cari cu timpul și ele se schimbă. Din cauza această, ca inspector tractual momentul acesta festiv nu mă poate dispensa în mod solemn a nu îndemna comitetul parochial, ca după-ce i-a succes a crea un astfel de frumos edificiu, să îngrijéscă, pentru-ca această școlă și în viitoru se coréspundă scopului ei în tóte privințele, atît în adjustarea ei internă cât și în asigurarea subsistenței învățătorilor conform recerînțelor timpului, ca acestia prin grijile materiale ale vieții să nu fie abătuți de la chiamarea lor. Îndeosebi va îngrijii, ca bunul nume de care s'a bucurat totdeuna școlă și învățătorii noștri la parochienii noștri să se susțină și în viitoru. Să-și trimită cu toții tot cu aceeași dragoste copiii la acest altariu, care așezat pe temelie cea adevărată, pe credința maicei noastre biserici, mai cu înlesnire va pute lucra pentru adevărata fericire și mîntuire a fiilor lor. Avînd deci această școlă drept scop adevărata fericire a tineretului nostru, sărbătorește v'e declar, că cît timp voiu ave' fericirea a influința asupra ei, îngrijii-voi, ca creștea fiilor noștri să se facă în spiritul învățăturilor Mîntuitorului, care este singura temelie puternică în această lume și singura aptă a ne da adevărata fericire și mîntuire.

Mulțămînd Înaltpreasfințitului și bunului nostru arhiepiscop și metropolit din adîncul inimilor noastre pentru dragostea ce ni-a arătat venind și îndeplinind însuși sfințirea școliei noastre, ridicînd astfel înoinit sfințenia acestui altariu, mulțămînd și Prea On. și Preast. óspeți, cari asociindu-se bucuriei noastre, au ridicat atît de mult solemnitatea acestei zile festive, veniți, iubitorilor parochieni, să ne îndreptăm ochii noștri către tronul cerescului nostru Părinte și cu inimi smerite să i mulțămim pentru tóte câte a făcut noue. Veniți, preamărîndu-l să l' rugăm, pe strămoșii noștri, cari ni-au lăsat mijloce și entuziasm pentru crearea acestui măreț altariu, să i priméscă în lăcașurile cerești și cu dreptii să i odihnéscă, ear' altariul acesta, ridicat spre a învăța gurile nevinovate, să preamăréscă numele seu Prefnalt, să l' întărească și ocrotéscă cu îndurarea sa pentru fericirea adevărată a fiilor fiilor noștri în veci. Amin.

După terminarea festivității școlare a urmat banchet, ear, séra concert, dat de reuniunea română de cîntări din Seliște. Ambele au avut succes splendid.

NOUTĂȚI

Pentru catedrală. La zidirea bisericeii noastre catedrale au mai intrat ca oferte benevole, de la dl *Enea Hodoș* profesor seminarial în Caransebeș 100 corone, de la dl *Vasile Craiovan* proprietariu în Hălchiu 10 cor., pentru cari li-s-au exprimat datorita mulțămii.

Alegere de paroh al II-lea în istoria comună Cebea din Z-rand s'a efectuat la 9/22 Nov. a. c. Din trei competiți doi s'au retras înainte de sinod și astfel singurul competent serios și candidat în locul I. părintele *Iosif Tisu* din Căraciu a dat ales cu totalitatea voturilor și cu o însuflețire vrednică de o cauză sfântă. Alesul e fiul parohiei Cebea, care lângă frumoase speranțe de el și așteptă, ca prin activitatea lui apostolică biserica, școala și afacerile comune să iele nouă avânt.

De la margini. Cu datul 14 Novembre primim din Lesch. următoarele: Cu multă plăcere putem și noi cesti din ținutul cel mai îndepărtat al arhidiecezii (tractul Cetatea-de-petra) să vestim că din ce în ce tot mai multe ni-se dă ocaziune să vedem și în parohiile noastre tot mai multe lucruri frumoase și înalțătoare de inimă. Astfel nu de mult s'a sfârșit în comuna mărginașă *Plopiș* o cruce frumoasă dăruită de proprietariu *Alex.* Anca și de alți locuitori din această comună, cu care ocaziune dl Anca întru memoria celor răposați a rupt o părticică din turma dsale și a dăruit-o câtorva săraci. Ear' Duminecă în 2 Novembre v. în comuna *Fănașe*, unde locuiește conducătorul tractului nostru, dl *adminisr. protopr. Teodor Șovrea*, s'a făcut sfințirea frumoasei biserici renovate și de nou pictată. Actul sfințirii a fost oficiat de dl administrator cu asistență de 7 preoți. La această sfințire s'a adunat atâta popor de prin satele vecine, în cât locuitorii din *Fănașe* au eșit cu toți din biserică și au dat loc străinilor. La sărutarea crucii au încurs bani pe seama bisericeii peste așteptare. Dovadă că poporul nostru din acest ținut ține și acum cu sfințenie la așezămintele religioase sale. După terminarea actului sfințirii poporul din *Fănașe* a primit la casele sale cu deosebită ospitalitate pe toți poporenii din satele vecine; în timp ce preoții slujitori și inteligența care a luat parte la sfințire, a fost invitată la masa dlui administrator. Bună impresiune a făcut asupra tuturor, că P. Administrator s'a purtat față de toți ca părintele cu fiii sei. Toastele nu au lipsit. Primul a fost rostit din partea conducătorului nostru pentru îndelunga viață a Escelenției Sale înaltpreasfințitului arhiepiscop și metropolit al nostru *Ioan.* Apoi altele, pentru toți și pentru toate. De Dumnezeu, ca începutul bun, ce s'a făcut în tractul nostru, să mergă tot înainte, ear' dragostea și iubirea frățescă dintră noi să nu lipsescă (*Greblea*).

Acțiuni bune. Din o corespondență publicată în „Gaz. Transilvaniei” aflăm că studenții români de la universitatea din Cluj, pentru a paralasa efectul stricăcios al propagandei socialiste și altor propagande străine de interesele poporului român, au luat hotărâre să facă excursiuni prin comunele românești din jurul Clujului, ținând poporului prelegeri cu scop de a-i întări în dragostea și alpierea către așezămintele bisericești-scolare moștenite din moși-strămoși, a-l desmăna de la obiceiuri stricăcioase (lux, ris-pă, beție) etc. Rezultat al acestei laudabile hotărâri sunt deja două excursiuni; una la Măciș, unde un student a ținut poporului prelegeri despre folosul înveștăturii, ear' alta la Feleac, unde s'a vorbit poporului despre păcatele ce isvoresc din beție.

Sfințire de biserică. Duminecă (29 Novembre o.) s'a făcut sfințirea bisericeii gr. or. din *Renghet* (tractul Oraștie), a cărei zidire fusese începută încă în 1885, dar' din lipsa de mijloace abia acum a putut fi terminată. Actul sfințirii a fost condus de protopresbiterul tractual *Vasile Dom.* ca mandator al Esc. Sale înaltpreasfințitului arhiepiscop și metropolit al nostru *Ioan.*

Act de pietate. Dna *Eaterina Dr. Ioan Rusu*, fost medic în Brad a ridicat în zilele trecute o cruce de marmură la mormântul neuitatului ei soț, care totă sudorea țetei sale a depus-o pe altariul cultului național, testându-o parte Asociațiunii, parte fondului gimnasilor român gr. or. din Brad, prin care act și-a asigurat amintirea eternă; ear' familia fericitului *Nicolae I. Mihailian*, odinoră protopresbiter al Z-randului și director al gimnasilor publici român. greco-orient. din Brad, în frunte cu protopresbiterul *Dobrei Iosif Morariu*, a ridicat în toamna această un mormânt de fier, bine lucrat, la mormântul lor părinte. În ziua de SS. Arhan-gei și Gavriil crucea și grilajul au fost înălțați cu apă sfințită. A fost o festivitate locală, la care ar fi participat toți ve-

neratorii fericților, dacă ar fi avut cunoștință despre cele ce se vor întâmpla. Dar: „taci și fă!” a fost devisa fericților adormiți și spiritului lor clasic au urmat servitorii altarului, când fără șgomot și alaiu au sfințit două locurițe veșnice ale sufletelor celor doi bărbați demni de amintire. În pace!

De la parochia Murăș-Uioara. Onoratele oficii parohiale gr. or. din arhidieceșă, cari au primit de la oficiul parochial gr. or. din Murăș-Uioara apeluri dimpreună cu câte o listă de colectă în scopul zidirii unei sfinte bisericeii ortodoxe în acest opid policonfesional, — sunt pofsite cu tot respectul cuvenit a ne trimite până la 31 Decembrie ori banii colectați, ori cel puțin listele de colectă, pentru a se pute încheia rațiociniul bisericesc de o parte, ear' de altă parte pentru a pute publica rezultatul final al acestei estinse colecte de binefacere. — Murăș-Uioara la 14 Novembre 1903. *I. Ghibu*, prof. sem. pens., protop. onorar, paroch al Uioarei.

Calătoriu degerat. „Bunul Econom” spune că pe drumul ce duce la Vălceni (comitatul Hunedóra) a fost găsit zilele acestea un biet călătoriu degerat. Până să fie dus la primărie, nenorocitul a murit, așa că nu s'a putut constata că cine și de unde a fost.

Alegere de medic cercual în Brad. Postul de medic cercual, devenit vacant prin repausarea fericitului binefacător al nemului nostru *Ioan Rusu*, s'a întregit la 12/25 Nov. prin alegerea de medic a tinerului de bună speranță *Dr. Tiberiu Tisu.* Alesul e fiul Z-randului, născut în Cebea, și-a început studiile la gimnasil publici român gr. or. din Brad, le-a continuat la Năsăud și terminat la universitatea din Budapesta. De-și tinerețel și miser, ba și orfan de tată, — n'a primit nici-când stipendiu, ci și-a făcut educațiunea din obolul vândupei sale mame și fratelui seu *Petru Tisu*, adv. în Panciova. Actul alegerii a fost o manifestațiune rară. Peste 300 de reprezentanți de la Brad până la Buceș și Vulcan s'au prezentat la alegere. Toți însuflețiți pentru candidatul lor, pentru fiul poporului. Actul candidat n'a fost, de-ore-ce distinsul medic *Dr. Tilea* din Viena, care încă dorea să se stabilească în Brad, vedând însuflețirea zarandeniilor pentru fiul lor, a aflat demn a nu și înainta rugarea și a nu zădărnici însuflețirea traților. Cinste lor. *Eu.*

Potop de apă în Petersburg. Rîul *Neva* și canalurile orașului Petersburg, în urma ploilor s'au umflat până la 9¹/₂ urme peste nivelul normal, trecând peste termure și inundând întreg orașul, așa că pe unele strade comunicația se putea face numai cu luntrițe. În port s'au înecat mulți oameni, surprinși de valuri. Panica era cu atât mai mare, cu cât în urma inundării stricăndu-se conductele de gaz și electrice, luminarea stradelor și locuințelor era imposibilă. Joi valurile au început să scadă.

Reuniunea a doua de inmormântare din Deva și prima ei filie în Dobra cu Ilia și jurul lor.

Dobra, 31 Octobrie n. 1903. Acesta e datul primei consfătuiri, ținute în sala institutului de credit și economii „Grănițerul”, convocată de directorul ei, dl *Adam Leșnican* și mine, ca director, încredințat de a întemeia deocamdată 2 filii, de probă. Rezultatul a 21 de zile e acesta: în prima zi am avut deja 24 membri înscriși cu câte 2 cor. 60 fil. și banii îndată depuși la „Grănițerul”. Începutul hotărâtor l'au făcut valorosul domn director *Adam Leșnican*, urmat de domni: *Dr. Laurențiu Petricu*, *Toma Neamțu*, învățătoriu și portărel al filiei, *Iosif Petrović*, comerciant, *Toma Roșu*, director la școale și president al corporațiunii grănițerilor din Dobra, *Aron Muntean*, proprietariu, *Nicolae Costae*, primariu în Lăpușnic, *Lazar Vraciu*, contabil la „Grănițerul”, *Nicolae Herboy*, proprietariu, *Ioan Neamțu*, proprietariu, *Aurel Oprean*, proprietariu, *Ioan Oprean*, *Ioan Noaghi*, cari au luat parte la constituire și s'au înscriși.

Ilia, 12 Novembre n. (30 Octobrie v.) 1903. Al doilea dat de importanță hotărâtoare. Părintele protopop *George Oprea*, pe lângă bogatul său program bisericesc-scolar al conferenței preoțești, la punct 10 a pus la ordinea zilei și adresa reuniunii: ca reuniunea noastră să înființeze filii pe teritoriul tractului *Ilia*. Conferența a luat la cunoștință faptul complinit la Dobra și s'a angajat, ca anul acesta — până trecem peste greutățile începutului și pătunde în popor noua întocmire — să se grupeze deocamdată cu Dobra. Ear' la anul după ce poporul se va fi convins, că cu bagatelul de 2 cor. 60 fil. în adevăr primește moștenitoriu 100 cor. 50 fil., fără detrageri, e mai mult de cât sigură înființarea mai multor filii.

Comitetul administrativ al reuniunii a trimis 3 delegați la conferență: pe directorul, cassariul delegat *Nicolae Igna*, învățătoriu în

Deva, și pe *Toma Neamțu*, portărel al filiei, învățătoriu în retragere, rară acașiție.

Ca nouă directivă la avântul luat, am lansat în sinul reuniunii — cu datul conferenței preoțești — acest anunț, tipărit pe tablele cărților de membru din nou comandate pe seama filiilor:

Avis.

Cu ziua de azi voiu împămենti trei înoini în sinul reuniunii: cartea de binefaceri, propuneri și cartea de plânsori cu tăblițele de avisuri.

I. Scopul cărții de binefaceri și propuneri e: ca fie-care membru să aibă la îndemână în comuna sa ori în apropiere un loc sigur și cinstit, unde să potă dăruii cât de puțin ceva pe seama copiilor săraci de la școle ori de pe la meserii, cari sunt deștepți și cu purtare bună, temători de Dumnezeu. Se înțelege, copiii membrilor în viață ori orfani ai reuniunii noastre vor fi în primul rând miluiți. După §. 10 din statute „comitetul administrativ are a forma din fundațiuni pie, din donațiuni, camete de întârziere șcl. un fond de rezervă, pe care îl potă întrebuița după cea mai bună a sa pricepere și spre alte scopuri de binefacere”. Am dat pe seama bibliotecii parohiale din Deva 100 cor., pentru copiii săraci 120 cor., ear' anul acesta pentru înmormântarea unui sărac: 30 cor. Am înființat anul acesta și un „fond de binefaceri” de 50 cor., într'un libel de depunere. Acest fond voim să l' mărım cu darurile intrate în cartea de binefaceri, în care se vor aminti numele tuturor dăruitorilor, suma dăruită și cele trebuincioase. La sfârșitul fie-cărui an se face un raport tipărit și împărțit tuturor membrilor reuniunii, publicându-se și prin ziare darurile de preste an cu numele binefacătorilor.

Ori-ce sfat bun, la adresa comitetului administrativ, e bine primit, ca propunere.

II. Alt scop bun urmărește cartea de plânsori, dacă vre-un membru nu e mulțămii cu portărelul reuniunii, fie că nu-i caută regulat casa la mormânta fie-cărui membru, fie că are vre-o jeluire contra directorului, cassariului, secretariului ori comitetului administrativ, fie că aude ori știe ceva ce ar strica renumele ori interesele reuniunii, ducă-se la cutare membru de încredere de mai jos și de la protocol plânsorea, ca să lecuim la moment ori-ce scădere.

Cartea de binefaceri, propuneri și cartea de plânsori se află la directorul, în Deva, ear' pentru comuna: *H.-Dobra*, la dl *Adam Leșnican*, director, și dl *Toma Neamțu*, învățătoriu. Pentru comuna *Roșcani* la dl *Ioan Sirbu*, paroch. Pentru *Radulești* la dl *Petru Hădan*, paroch. Pentru *Ilia* la dl *George Oprea*, protopresbiter. Pentru *Gothatea* cu *Uheș* la dl *Miron Oprean*, paroch.

III. Când portărelul umbliă din casă 'n casă, ca să adune aruncul de 60 fil. la mormânta fie-cărui membru și nu află pe nime la casa membrului, de aci încolo va face un semn cu cerusă roșie ori vênătă pe o tăbliță de avisuri. Când sosiți acasă, rogu-vă numerați semnele, ca să știți că portărelul v'a căutat și că aveți să-i plătiți aruncul de 60 fil. amăsurat §-ului 4 din statute, de ore-ce reumunee ar mort. Mergeți apoi ori la portărel acasă, ori plătiți când va veni de nou la casa dvostre după bani.

Deva, Joi în 12 Nov. (30 Oct. st. v.) 1903.

Directorul:

August A. Nicoră m. p.

Stimați membri de azi și — de mâne ai filiilor! Public rezultatul material al lucrării sistematice de 21 zile, ca să stîrnesc interes și sprigin în cei buni, să abat la conlucrare pe cei birfitori, ori nepăsători. Contra poporului, contra bisericeii și contra lor pătuesc și unii și alții, pe mine nu mă pot „blama”, cel mult — supăra.

Avem 500 corone prisos la cassă, depuse la institutul „Grănițerul”, și încă nedepuse. Filia își are protocolul legat al proceselor verbale cu tot ce s'a petrecut, carte fundamentală, carte de portărel, evidența membrilor, evidența ajutoarelor, evidența lucrărilor directorului, jurnal de cassă, inventariu cu cartea rațiociniilor, 2 indice a membrilor și cartea de binefaceri, propuneri, cartea de plângeri, în 6 exemplare: tote în deplină regulă și de zi întregite. Introducerea e partea mea, dar' întregirea lor punctuoasă și corectă e meritul dlui portărel *Toma Neamțu*, care ni-a câștigat cei mai mulți membri, umblând din sat în sat, ca un apostol.

Sucurs prețios am avut și de la domni *Simion Dragomir*, în Gurasada, notar comunal, *Ioanichie Olariu*, *Maximilian Zomonită* și *Iuliu de Orbonaș* din *Ilia*.

Greutățile începutului în parte sunt învinse, dar' lucrarea din greu, în stil mare — amăsurat cerințelor masselor de mii, cari sbiară după ajutoare — de aci încolo are și trebuie să urmeze: cu conlucrare — tuturor.

Dobra, 31 Octobrie 1903 și Ilia, 12 Novembre 1903. *Adam Leșnican* cu *Toma Neamțu* și braviu *Dobreni* amintii au întins mână frățescă tinereului protopresbiter *George Oprea*, omul tăcut, blând, care tace și face, alături cu preotul tinere din *Gothatea* *Miron Oprean*, care nici mai mult nici mai puțin de cât filie separată are de gând să întemeze la anul,

Dsa s'a apucat acum de lucru, și nu „așteptă”, să vadă, ce va fi.

„Fondul de binefaceri”. Pe lângă 500 cor. bani gata ale filialei, umblând în persoană pe la frunțași și popor, mi-a succes a inscrie 2 membri fondatori cu câte 100 cor. 50 fil., la olaltă 201 cor., cari însă tot cresc cu câte 50 fil. la fie-care cas de mormte plătit. Unul e valorosul părinte *George Oprean*, din *Dobra* și *Csúts József*, comerciant în *Ilia*, cari au abzis de ajutoarele ce s'ar cuveni moștenitorilor în cas de mormte. Fundațiunea de aceeași natură mai veche a mea face azi — după 188 casuri de mormte plătite — 194 cor. Ear' fundațiunea fiertatului cassariu *George Nicoră*, „fundațiunea *Emilia Ciurcu n. Nicoră*” depusă, face azi 233 cor. 8 fil.

Introducând o conlucrare permanentă și sistematică în 2 tracte, pe acest teren, putem obține în fie-care an rezultate sigure însemnate. Cartea de binefaceri se va resimți în curând. Cred, că și poporul trebuie dedat la mici daruri de câte 1, 2, 3, șcl. cor., fără să simtă cea mai mică scădere. Din praxă vorbesc. Unii dăruiesc sume însemnate chiar. Alții — dacă n'au copii — lasă bisericeii să-i îngrope din ajutoarele lor. Biserica câștigă de multe-ori câte 100—150 cor., dacă e un membru vechiu cu casuri multe plătite.

În conglăsiure cu declarațiunile mele, luate la protocol, filie *Dobra* îi stă în voie să-și esopereze în decursul anului viitor statute întărite. Noi bucuos îi cedăm în acest cas întregă averea și întocmirile, înapoiindu-ni-se speșele și investiriile.

Sunt sigur însă, că — după ce vor vedea cu toții tractamentul corect, ajutoarele momentan plătite și administrațiua model cu controlul cel mai strict și conducerea unitară: nu vor cere reuniune independentă nici-odată. Deorece — adunarea forțelor, bine conduse — totdeauna mai mari rezultate produce, de cât lucrarea de-sine-stătătoare, slabă.

Ca principiu fundamental și altcum fie-care filie e quasi de-sine-stătătoare, banii ei numai ea îi plătește, ea și-i administrează, cu cărți separate; singur la susținerea administrațiiei și speselor comune contribuie cu ceva. Speșele aceste însă sunt mai mici de cât la reuniune de-sine-stătătoare. Acesta e câștigul nostru material și apoi câștigul etic-moral, ce l' avem în vedere: răspândirea binefaceriilor în straturi cât de largi ale poporului; organizarea și concentrarea forțelor în direcțiune bine satorită. Dzeu bunul, ne ajute!

Deva, 22 Novembre 1903.

Directorul:

Augustin A. Nicoră.

Conferența preoților din tractul Dobra, ținută Joi, în 13/26 Novembre 1903, la căldurosul apel al părintelui protopop *Iosif Morariu* a decis să susțină din rășputeri filia *Dobra*, premergător înființată. Cartea de binefaceri pentru *Dobra* și tract va purta-o și părintele protopop *Iosif Morariu*, ear' părintele *Emanoil Șuicagă* din Lăpușnic pentru comuna sa și *Briznic*. Prin acusițiia acestor doi bărbați de încredere, sôrtea filiei *Dobra* e pentru totdeauna asigurată: *Dobra* și jurul, în scurt timp vor fi o parte a reuniunii noastre mai puternică de cât însași reuniunea mamă *Deva*, care s'a restrîns mai virtos la opidul *Deva*.

Cu ajutorul lui *Dzeu*, mâne, *Duminecă*, în 16/29 Novembre, voiu pune temeiul la filia a doua în *Betlean*, comună frunțasă aproape de *Făgăraș*. Valorosul ei paroch *I. Nicolae Clonța* și învățătorul *Nicolae Ludu* cu concursul altor frunțași — au adunat aproape 200 de membri, invitându-mă, să le înființez filia; de-ore-ce statutele, votate de pe anul trecut, au întimpinat atari ciungăriri la locurile competente, în cât înființarea unei reuniuni de-sine-stătătoare, prin ciungărirea această a devenit aproape cu neputință.

Cu ajutorul bunului *Dzeu*, va urma, în scurt timp și a: *treia* filie șcl. La anul, numărul lor ușor se va pute întregi la 10 și astfel scopul articolului meu de propagandă, apărut în „Telegraf-Roman”, „Gazeta-Transilvaniei”, „Activitatea”, și alte ziare — realitate are să devină, în sinul reuniunii noastre și a altor reuniuni surori, cari ne vor imita. În 10 ani, fie-care reuniune frunțasă: *Oraștie*, *Sibiu*, *Sebeș*, *Bistrița*, șcl. potă aduna un capital de 100,000 cor., din care în fie-care an mii de corone ajutoare vor primi familiile membrilor răposați. Nu ne trebuie de cât o lucrare devotată sistematică și stăruință americană.

Sibiu, 15/28 Novembre 1903.

Augustin A. Nicoră

Teatrul orășănesc

Luni (30 Nov.): „Der Zigeunerbaron”, operetă în 3 acte, de *J. Strauss*.

Marți (1. Dec.): „Das grosse Licht”, de *Felix Philippi* (4 acte). Piesă de forță a tuturor teatrelor mari. În *Sibiu* acum se dă primadată.

Mercuri (2 Dec.): „Der Strom”, dramă în 3 acte, de *Max Halbe*. Noutate. Pentru *Sibiu* acum se dă primadată.

Szebenvármegye alispánjától.

Sz. 10760/903. III. [272] 1—1

Hirdetmény.

Szebenvármegye területén levő összes törvényhatósági közútakon az 1904—1908 években eszközendő kavicszállítás biztosítása iránt folyó évi december hó 17-én délután 10 órára versenytárgyalás hirdettetik.

Felhívtnak pályázók, hogy ajánlataikat a kitűzött nap fent megjelölt óráig hozzám nyútsák be.

A közelebi feltételek a Szebenvármegyei hivatalos lap 22 számában közzétett versenytárgyalási hirdetményből és a nagyszzebeni kir. államépítészeti hivatalnál megtudhatók.

Nagyszzeben, 1903. november hó 23-án.

Reissenberger
alispán.

[268] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător în comuna biserică Șirnea, protopresbiteratul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Salariu anual 600 corone, plătit în rate lunare prin repartitie din fondul bisericii.

Cuarta natural în edificiul școlii.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile lor, instruite conform legilor din vigore, în termenul sus indicat, la oficiul protopresbiteral subsemnat.

Concurenții pot reflecta la cuincenal numai după 5 ani servii în această comună; este cu toate acestea îndatorat, a ține și școala de repetiție și grădiniță, și a instrua școlarii

în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică în zile de Duminecă și sârbători. Zernești, în 5 Novembre 1903. Oficiul protopresbiteral Bran în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Dan
adm. prot.

Dr. Petru Șpan:

Idei pregătitoare în pedagogia Cor. 3—

Treptele formale ale învățământului (Ediția a doua) „ 1-60

Povesti pentru anul prim școlar (lecțiuni după treptele formale) „ 1—

Dr. Daniil P. Barciannu. Viața și activitatea lui „ —50

Se pot procura de la

Librăria archidieceșană.

Cine voește să învețe

limba engleză

să-și comande următoarele două cărți:

Manual practic de limba engleză, de Marcel Schönkron subdirector al institutului „Stravolca“ din Craiova. Prelucrat în conformitate cu noul program al învățământului secundar și cu o nouă pronunțare a cuvintelor engleze, apropiată limbii române, de Dim. Calligari-Valsamachi, profesor la liceul „Mihailu Vitezul“. Preț 3 cor.

Dicționar englez român, de D. Calligari-Valsamachi. (Nrii 204—215 din „Biblioteca pentru toți“.) Preț 3 cor. 30 fil.

Porto pentru ambele 20 fil.

Librăria archidieceșană.

**Farmacia „la ursul negru“
a lui Guido Fabritius**

Sibiu, piața-mică nr. 27

își recomandă bogatul seu **deposit de specialități medicale-farmacistice, bandage chem. curate, preparate dietetice de întărit pentru morboși și reconvalescenți, tot felul de obiecte de toaletă, instrumente chirurgice, cum și medicamente veterinare etc. etc.**

Espediție postală în fie-care zi.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceșană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rânduella Vecerniei, Utreniei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmosele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1-60 cor.**, legat în piele cu copcii galbene **3-20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceșane.

Anunț colectiv al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“.

Comitetul Reuniunii își permite a recomanda onoratului public românesc pe comercianții și industriașii noștri de mai jos și a 'l ruga să binevoiescă a 'și acoperi trebuințele sale — întru-cât e cu putință — de la acestia. — Totodată aduce la cunoștința acelor părinți, cari au copii pe cari i-ar aplica la meserii, că comitetul nostru mijlocește așezarea lor pe la măestri buni.

Const. Dragoș pantofar. Își recomandă prăvălia sa cu tot felul de ghete și cisme . Esecută lucru după comandă în lucrătorea proprie. Primește reparaturi. Cercetază târgurile mai mari. Piața mare nr. 5.	N. S. Nadasdy comerciant. Piața mică 31: Prăvălie de manufactură Str. cisnădiei 28: Prăvălie (filiala) de pânzături și albături.	Renumitul Hotel Mihailu Odăi elegante, cafenea și restaurant cu mâncări și beuturi bune. Trăsură la dispoziție pentru fie-care plecare și sosire de tren. — Prețuri moderate — Strada turnului nr. 11.	Ioan Roman Salon de ras, frizat și tuns. Deposit: de parfumuri, legători de mustațe, perii și altele. Str. Poplăcii-mari nr. 4	Bereria mare (Iosif Barbu). Restaurant provădit cu tot felul de mâncări și beuturi. În Dumineci și sârbători — concert. Serviciu prompt. Prețuri eține. Promenada Bretter.	Teod. Popescu comerciant. Recomandă marele seu deposit cu mărfuri de manufactură. Prețuri moderate. Piața mică nr. 14.	Stefan Moga franzelar (jimblar) Deposit mare de făină La comanda mai mari de jimble, covrigi sau pâni dă rabat. Strada trenului nr. 4.
Zaharie Moga franzelar. Prăvălii cu jimble, covrigi, pâne de tot soiul, făină albă, roșie (pentru vite). Str. poplăcii nr. 1 și 23.	Ales. Lucian cismar. Are prăvălie de tot felul de cisme și ghete produse proprii. Caută târgurile mai mari din comitatele: Sibiu, Hunedóra, Alba-inf., Târnave și Făgăraș. Dragonerwache nr. 2.	Eremie Purece lăcătușerie de artă și construcții. Deposit de sobe (cup-tore) de bucătărie. Esecută reparaturi de tot soiul. Lucru solid. Prețuri moderate. Strada brânzii nr. 9.	Maria Mitoc institut de spălare (curățire) și călcare fină de albături bărbătești și femești după sistem vienez. Serviciu prompt. Prețuri convenabile. Strada urezului nr. 11.	Ales. Nemeș ferar (faur). Esecută tot felul de lucrări ce cad în brésala sa. Ia în întreprindere esecutarea de trăsuri și căruțe de tot felul. Lucru solid și durabil. Prețuri moderate. Strada ocni nr. 34.	Vasile Bann cismar. Prăvălie de tot felul de încălțăminte. Esecută lucru după măsură, cum și reparaturi. Cercetază târgurile mai mari din comit. Sibiu și din comitatele învecinate. Prețuri moderate. Strada ocnei nr. 7.	Zaharie Aron cismar. Își recomandă depositul seu de cisme și ghete de tot soiul. Primește comanda și reparaturi. Cercetază târgurile mai mari din comitat. Sibiu, Hunedóra, Alba-inf., Târnave și Făgăraș. Strada nouă nr. 12.
I. Mihăltian Atelier de încălțăminte. Esecută tot felul de încălțăminte, cum și reparaturi. Lucru solid. Prețuri moderate. Strada poplăcii nr. 19.	Emil Petrușiu măsar de construcții și mobile. Esecută tot felul de lucrări de la cele mai simple până la cele mai artistice ce cad în specialitatea sa. Prețuri foarte moderate. Strada margareta nr. 8.	Petru Ilieș compactor și incadrator de tablouri Esecută tot felul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Prețuri moderate. Str. măcelarilor nr. 12.	Petru Moga franzelar. Deposit de făină albă și roșie (pentru vite). Primește întră altele și comanda pentru colaci sau jimble la pomeni. Strada urezului nr. 27.	Petru Bota croitoriu. Confecționează tot felul de haine bărbătești. Deposit de haine (costume) țărănești pentru femei (în port seliștenesc), pe care le pune în vânzare în târgurile mai mari din comitatele: Sibiu, Hunedóra, Alba-inf., Târnave și Făgăraș. Primește și comanda. Imprumută costume. Strada rațelor nr. 11.	G. Bendorfean văpsitor și pictor de firme. Esecută tot felul de lucruri aparținătore acestor ramuri. Pictură prapori, icone sfinte (în stil bizantin). Esecutare fină. Prețuri moderate. Piața Hermann nr. 3 (lângă Casarma cea mare).	Crucița & Sina croitori. Esecută tot felul de haine bărbătești, civile și militare, cum și reverezi. Primește reparaturi. Prețuri convenabile. Str. Bruckenthal nr. 27.
I. Popa-Popidan măsar de construcții, mobile și biliarde. Esecută tot felul de lucrări ce cad în aceste ramuri. — Lucru solid. Prețuri moderate. Strada rațelor nr. 20.	George Prașca cismar. Deposit de tot felul de cisme și ghete . Esecută după comandă. Caută târgurile. Primește reparaturi. Prețuri moderate. Strada nouă nr. 47.	Isid. Grindean cismar. Deposit de tot felul de ghete și cisme . Primește comanda. Esecută și reparaturi. Cercetază târgurile mai mari din comitatul Sibiu și comitatele învecinate. Prețuri eține. Strada nouă nr. 3.	P. Mihăltian pantofar. Primește comanda pentru esecutarea de tot soiul de ghete , cum și reparaturi. Strada turnului nr. 21.	T. Moldovan cismar. Deposit de tot felul de cisme și ghete . Primește comanda. Esecută și reparaturi. Cercetază târgurile mai mari din comitatul Sibiu și comitatele învecinate. Prețuri moderate. Str. Gușterii nr. 85.	Ioan Stanciu zugrav de case Zugrăvește case, biserică, etc., în diferite forme și colori. Primește comanda și în jur. Strada turnșorului 101.	Iuliu Salamon măsar de construcții și mobile. Își recomandă marele seu deposit de tot felul de mobile. Primește comanda de tot soiul de lucrări ce cad în specialitatea sa. Prețuri convenabile. Strada faurilor nr. 1.